

Univerzální granát Zelenského vz. 1915 (Граната Зеленского образца 1915 года)

Určení: K ničení živé síly protivníka.

Charakteristika: Nárazový, okamžitý, kovový, tříštivý.

TTD:

Výška	144 mm
Průměr	88 mm
Celková hmotnost	900 g
Hmotnost trhaviny	40 g
Masková jistota (pro puškovou variantu)	6 ÷ 10 m

Konstrukce a činnost:

Vejcíté tělo granátu bylo odléváno z obyčejné litiny, nebo zinkové slitiny s otvory na protilehlých vrcholech. V dnovém otvoru se nacházel závěrný šroub s výmetnou tyčí, který mohl být nahrazen dřevěnou zátkou s vrhací náсадkou z železné tyčoviny. V čelním otvoru bylo zašroubováno mosazné hrdlo s nárazovým mechanismem. Trhací náplň tvořil černý prach, Ammonal, sypký, nebo litý Trotyl.

Nárazový mechanismus se skládal z úderníku s vodícím kolíkem a taliřovým nárazníkem a distanční pružiny. Úderník byl zasunutý do mosazného hrdla granátu tak, že se vodící kolík mohl pohybovat v zalomeném vodítku, profrézovaném v stěně mosazného hrdla.

Pohyb úderníku byl v zajištěném stavu blokován pojistnou závlačkou s odtrhovacím kroužkem.

Pod mosazným hrdlem byla pomocí měděného kroužku upevněna nábojnice 7,62x38R s ostrou zápalkou.

Do nábojnice byla zasunuta 2 g rtuťová rozbuška.

Před použitím puškové varianty granátu bylo třeba nabít do nábojové komory 7,62 mm pušky Mosin vz. 1991 výmetný (tzv. slepý) náboj, zasunout výmetnou tyč granátu do ústí hlavně a vyjmout pojistnou závlačku.

Po vymetení granátu z hlavně nápor vzduchu na talířek nárazníku vedl přes odpor pružiny ke stlačení úderníku. Jeho pohyb byl zpomalován vodícím kolíkem, sestupujícím šikmým vertikálním ramenem vodítka ve stěně mosazného hrdla.

Šikmý pohyb vedl ke zkroucení pružiny, jejíž tlak následně přesunul vodící kolík úderníku do horizontálního ramene vodítka. Doba potřebná k tomuto přesunu zároveň tvořila maskovou jistotu.

Po dopadu granátu nárazníkem na terén úderník překonal odpor pružiny, vodící kolík jej přesunul do spojovacího kolene vodítka a jeho hrot udeřil do zápalky ve dně nábojnice.

Plamen zápalky strhl k detonaci rtuťovou rozbušku a následně se detonační vlna přenesla na trhací náplň.

Před použitím granátu jako ručního bylo třeba vyjmout pojistnou závlačku, stlačit nárazník a pootočít.

Tímto pohybem se vodící kolík úderníku přesunul do bojové pozice v horizontálním ramenu vodítka.

Po dopadu granátu na terén úderník překonal odpor pružiny, vodící kolík jej přesunul do spojovacího kolene vodítka a jeho hrot udeřil do zápalky ve dně nábojnice.

Plamen zápalky strhl k detonaci rtuťovou rozbušku a následně se detonační vlna přenesla na trhací náplň.

Poznámka:

Granát zkonstruoval velitel 4. náhradního ženijního praporu plukovník Zelenskij. V září 1915 byla zakázka na výrobu 200 000 ks zadána několika menším dílnám v okolí nedaleké Samary.

Českoslovenští legionáři po dobití Samary 8. června 1918 ukořistili kromě jiného vojenského materiálu i ruční granáty Zelenského vz. 1915.

Po zhroucení Povolžské protibolševické fronty bylo do 8. října 1918 z vyklizené Samary Technickým oddělením Československých legií mimo jiné odvezeno 44 275 ks těchto granátů.

